

EEN ZUIDNEDERLANDER IN DIENST VAN DE RADJA VAN TRAVANCORE : EUSTACHE BENOÎT DE LANNOY (1715-1777)

DOOR

Mark DE LANNOY

24614

Eustache de Lannoy diende de koningen van Travancore van 1741 tot aan zijn dood in 1777. Waarom trad hij in hun dienst ? Wat waren de redenen om de Verenigde Oost-Indische Compagnie te vaten ? Wat was zijn betekenis voor Travancore in de jaren 1741 tot 1777 ?

Voordat wij op deze vragen een antwoord kunnen geven dienen wij terug te keren naar het jaar 1739. Op de 25^e januari van dat jaar verliet de gouverneur van Ceylon met de Oost-Indiëvaarder „Hartenlust”¹ de haven Galle. Zijn reisdoel was Cochin alwaar hij niet alleen de koning van Cochin maar ook de Nederlandse commandeur Julius Valentijn Stein van Gollennesse² zou ontmoeten. Voornaamste gespreks-onderwerp was de koning van Travancore. Deze besteeg in 1729 de troon van dit kleine rijk dat verscheurd werd door de anarchie van de Pullamers of feodale edelen³.

Martanda Varma deed er alles aan zijn gezag te consolideren dat vooral bij het begin van zijn regering slechts marginaal was. In feite was zijn positie gelijk aan die van de keizers van het Heilige Roomsche Rijk in de Middeleeuwen. Daarenboven konden de Pullamers op warme steun rekenen van de radja van Quilon die in 1731 de radja van Kayamkulam had geadopteerd ; een beslis-

Verklaring der afkortingen

ARA Algemeen Rijksarchief, Den Haag

FAL Familie-archief der Jonkheren de Lannoy, Deventer.

¹ ARA, V.O.C. inv.nr. 2472, fol. 1327-1328.

² Julius Valentijn Stein van Gollennesse (1691-1755) was in feite een Zweed. Hij was commandeur van de Malabarkust van 1734 tot 1743 en vervolgens gouverneur van Ceylon van 1743 tot 1751. Voor nadere bijzonderheden zie : W. Wijnaendts van Resandt : *De gezaghebbers der Oost-Indische Compagnie op hare Buitencomptoiren* (Amsterdam 1944) p. 74-76 en : *Genealogisches Handbuch des Adels. Adelige Häuser*, B. Band I (1954) p. 431.

³ K. M. PANIKKAR, *A history of Kerala 1498-1801* (Annamalainagar 1961), p. 233.

sing waarmee de radja van Travancore niet erg tevreden was en waartegen hij krachtig protesteerde ⁴.

De radja van Travancore realiseerde zich al vrij snel dat hij zijn vazallen die hem in het leger als gewapende ridders dienden niet kon vertrouwen. Daarom koos hij voor de binnenlandse veiligheid en ter verdediging van zijn grenzen voor een leger bestaande uit huurlingen. Dit was geenszins nieuw. De Zamorin van Calicut maakte bijvoorbeeld al in de 17de eeuw gebruik van Milanezen die uit Portugese dienst waren gedeserteerd ⁵.

In het begin huurde Martanda Varma troepen van de Mogol, maar later ging hij over op de Marava's. Met hun hulp kon hij de macht der Pullamers breken en de gebieden die door Quilon waren bezet heroveren. Daarenboven werd het kleine koninkrijk Elayadathu Svarupam door Travancore bezet. Dit rijk was in het bijzonder van belang voor de V.O.C. in verband met de peperhandel.

De moord op de 42 edelen en de annexatie van Elayadathu Svarupam bracht op de Malabar kust een schok teweeg. Veel koningen vreesden het volgende slachtoffer van de radja van Travancore te worden ⁶.

Er was voor Van Imhoff in ieder geval rede genoeg de radja van Travancore persoonlijk te ontmoeten, temeer daar de laatste weigerde de V.O.C. peper te leveren. De Travancoorse vorst vond dat de Nederlanders veel te weinig betaalden. Dit geschiedde juist op een moment dat de peper-prijs enorm was gestegen. In Perzië was de dynastie der Safawiden verdreven, door de Afghanen hetgeen het land in een chaos veranderde en de handel verlamde. De handelaren uit Sind, Muscat en Cutch zochten daarop hun toevlucht op de Malabar kust. Dit deed de vraag naar peper toenemen. Omdat het aanbod echter gelijk bleef nam daardoor ook de prijs toe ⁷.

De gouverneur van Ceylon en Martanda Varma ontmoetten elkaar op 25 februari 1739 in Tengapatnam. Vermoedelijk om indruk op Van Imhoff en zijn gevolg te maken vond de ontmoeting om 8 uur s'avonds aan het strand plaats. Te paard verscheen de radja evenwel 1,5 uur te laat met in zijn grote gevolg soldaten, edelen en muzikanten ⁸. Later zou Van Imhoff naar Batavia schrijven dat hij onder de indruk was van de intelligentie van de radja van Travancore. Zowel Van Imhoff als Martanda Varma overtroffen elkaar in wederzijdse hoffelijkheid en bedolven elkander onder talloze complimenten. Aan het eind van deze ontmoeting werd een vaag compromis bereikt over een peper-contract tussen de radja en de V.O.C. Dit verheelde niet dat er geen

⁴ A. P. IBRAHIM KUNJU, *Expansion of Travancore in the 18th century*, in : *Journal of Indian History* (1975) p. 431-432.

⁵ K. P. PADMANABHA MENON, *History of Kerala* (Ernakulam 1924-1937) vol. III, p. 418.

⁶ PANIKKAR, *History of Kerala*, p. 234-236.

⁷ A. DAS GUPTA, *Malabar in Asian trade 1740-1800* (Cambridge 1967) p. 19.

⁸ ARA, V.O.C. inv.nr. 2472, fol. 1404.

overeenstemming kon worden bereikt over de terugtocht van de Travancoorse troepen uit Elayadathu Svarupam. Daarenboven had Van Imhoff zich geërgerd aan de levendige peper- en lijwaadhandel die Martanda Varma met de Engelsen dreef. Zij betaalden de radja niet alleen een betere prijs voor deze goederen maar voorzagen hem ook van geweren en grote hoeveelheden buskruit ⁹.

Van Imhoff keerde naar Ceylon terug in de overtuiging dat zijn onderhandelingen te Tengapatnam succesvol waren geweest. De Nederlanders waren aldus niet gedwongen hun toevlucht te nemen tot kostbare militaire operaties tegen Travancore en een nieuw peper-contract met dat rijk zou de belangen van de Compagnie versterken ten opzichte van Engelse, Franse en Deense concurrenten.

Martanda Varma bleek een geslepen diplomaat te zijn want nauwelijks had Van Imhoff zijn hielen gelicht of hij heropende de oorlog met de radja van Quilon. De laatste die ook wel de „Signatty” werd genoemd ¹⁰ had de koninkrijken Quilon en Kayamkulam in personele-unie met elkaar verenigd nadat de radja van Quilon op het slagveld was gesneuveld ¹¹. De Hollanders waren zich intussen welbewust van de slechte bedoelingen van de Travancoorse koning en sloten haastig een vriendschapsverdrag met de Signatty. Daarenboven stuurden zij versterkingen vanuit Ceylon onder het commando van kapitein Hackert. Hij kreeg bevel Elayadathu Svarupam, of zoals de Nederlanders het noemden de „pepercramerije der Malabar” te veroveren op Travancore ¹².

De opmars van het gecombineerde leger verliep aanvankelijk voorspoedig doch stagneerde nadat het weer verslechterde en de moesson-regens begonnen te vallen. Afgezien van de zware regenval die de opmars met zware stukken geschut op het heuvelachtige en modderige land bemoeilijkte waren er ook veel soldaten ziek geworden. De Signatty bleek daarenboven een onbetrouwbaar bondgenoot te zijn. In ruil voor grote sommen geld zag het leger van de Signatty af van plundering van de boeren. De nayars van de Signatty moesten hierdoor soms aanzienlijke omwegen maken hetgeen in het voordeel van de vijand was. Een oud gebruik vereiste dat de nayars de eerste acht dagen op het slagveld zelf moesten bekostigen. De Signatty maakte hier misbruik van door de nayars om de acht dagen te verwisselen zodat hij hen niets hoefde te betalen ¹³.

⁹ A. J. VAN DER BURG, „Dagregister gehouden door het hoofd der expeditie D. E. capitain Johannes Hackert gedurende den train tegen den koning van Trevancoor. Beginnende den 18. October en eindigt den 8. juni 1740” in : *Selections from the records of the Madras government. Dutch records* nr. 10 (Madras 1909) p. 7 en p. 19-20.

¹⁰ Nederlandse verbastering van Desinganad. Zie ook : Ph. S. VAN RONKEL, *De eerste Europeesche Tamilsprakkunst en het eerste Mallabaarsche glossarium*, in : *Mededelingen der Nederlandsche Akademie van Wetenschappen, Afdeling Letterkunde* nieuwe reeks, dl. V, nr. 11 (1942) p. 590.

¹¹ Ibrahim KUNJU, *Expansion of Travancore*, in : *JIH* (1975) p. 436.

¹² ARA, V.O.C. inv.nr. 2542, fol. 422.

¹³ ARA, V.O.C. inv.nr. 2577, fol. 289-290.

Afgezien hiervan chanteerde de Signatty de Nederlanders door te dreigen zich met zijn troepen terug te trekken. De enige mogelijkheid voor de Nederlanders om dit te voorkomen was hem meer geld te betalen.

De Nederlanders waren niet de enigen met problemen. Travancore had zelfs nog meer moeilijkheden. Dit koninkrijk werd niet alleen vanuit het noorden, maar ook vanuit het zuiden bedreigd. De zuidelijke buurman van Travancore was zeer ingenomen met de moeilijkheden van Martanda Varma. Hij maakte hier handig gebruik van door Travancore vanuit het zuiden binnen te vallen en Tovalla te bezetten ¹⁴.

Martanda Varma aldus vanuit het noorden en zuiden bedreigd zocht wanhopig naar hulp en zond een gezant naar Pondicherry. De Franse commandeur Labourdonnais wilde Martanda Varma wel te hulp komen onder voorwaarde dat de laatste de Fransen handels-privileges en een handelsnederzetting zou geven ¹⁵. De Fransen waren in het bijzonder geïnteresseerd in Colachel. Dit dorp lag zeer strategisch aan de kust van de Arabische Zee en lag in de nabijheid van enkele dorpen waar de produktie van lijwaden was geconcentreerd. Maar zoals het volgende deel van dit artikel zal aantonen was de hulp van de Fransen niet langer noodzakelijk.

De Nederlanders hadden ook grote belangstelling voor Colachel. Het was een belangrijke haven voor de handel in lijwaden en werd daarom door de Nederlanders geblokkeerd en later zelfs bezet. Dit paste precies in de militaire strategie van Van Imhoff die door een blokkade van alle Travancoorse havens de handel van de koning van Travancore wilde ruïneren om zo zijn financiële positie aan te tasten. Immers zo werden Martanda Varma de financiële middelen ontnomen om nog langer oorlog te voeren zo meende althans Van Imhoff. De radja zou dan wel gedwongen zijn vrede met de Edele Compagnie te sluiten en aan haar aanzienlijke handels-privileges en exclusieve peper-contracten aan te bieden ¹⁶.

Reeds op 26 november 1740 begonnen drie Oost-Indiëvaarders Colachel te bombarderen. Het bombardement zou verscheidene dagen duren. De haven werd echter pas op 19 februari 1741 door een grote zeemacht onder opperbevel van Stein van Gollennesse veroverd ¹⁷. De troepen van kapitein Hackert waren inmiddels in hun missie geslaagd en hadden de koningin van Elayadathu Svarupam op haar troon hersteld. Daarop werden deze troepen naar Cochin teruggetrokken vanwaar zij zich inscheepten voor de aanval op Colachel.

¹⁴ Ibrahim KUNJU, *Expansion of Travancore*, p. 443 en *Records of Fort St.-George Letters to Tellicherry* (Madras 1934) vol. IV, p. 33.

¹⁵ ARA, V.O.C. inv.nr. 2577, fol. 76-77.

¹⁶ ARA, V.O.C. inv.nr. 2477, fol. 1238-1239.

¹⁷ ARA, V.O.C. inv.nr. 2543 fol. 3017-3018. Dit is de juiste datum in plaats van 10 februari 1741 zoals Ibrahim Kunju in het *Journal of Indian History* (1975) op p. 444 beweert.

In verband met de hevige moesson-regens en de voortdurende aanvallen van de Travancoorse troepen wilden de Nederlanders de beschikking hebben over enige schuilplaatsten in de nieuw veroverde gebieden. Daarom kreeg de militair-ingenieur Andries Leslorant opdracht enige „paggers” of forten op strategische punten te laten bouwen ¹⁸. Zij werden niet alleen in het binnenland gebouwd zoals in Ayrur en Parur, alwaar de paggers Hollandia en Seeburg verrezen, maar ook in Colachel zelf.

Stein van Gollenesse dacht dat Colachel vanuit zee kon worden bevoorraadt met voedsel, ammunitie en troepenversterkingen voor het geval het fort vanuit de landzijde door Travancore zou worden belegerd. Bovendien zou het vanuit Colachel gemakkelijk zijn de nabijgelegen havens en dorpen aan te vallen om aldus de lijwaadhandel te vernietigen ¹⁹.

De bouw van de verdedigingswerken te Colachel had heel wat voeten in de aarde. De ingenieur Leslorant was in hoge mate incompetent. Hij liet bijvoorbeeld een aarden wal rond het Nederlandse kampement aanleggen die nadat enkele geschutstukken er op waren geplaatst instortte. Dat hoefde in de moesson ook geen verbazing te wekken ²⁰! Er was zoveel gebrek aan bouw materiaal dat de soldaten in de open lucht moesten slapen omdat hun blokhut niet op tijd klaar was ²¹. Er was zelfs geen grendel om de poort op slot te doen! Het slapen in de buitenlucht leidde tot onhygiënische toestanden die allerlei ziekten veroorzaakten. Daarom besloot Hackert Colachel te verlaten kort nadat Stein van Gollenesse dat ook al had gedaan. Hackert benoemde Jan Christiaan Rijtel tot commandant van het fort waarin 300 man gelegerd waren ²².

Hackert meende dat de bouw van het fort intussen voldoende was gevorderd, in het bijzonder nadat Leslorant was ontslagen met wie hij ruzie had gehad ²³, zodat hij met een gerust hart en met meeneming van het meerendeel van de troepen het fort kon verlaten. Daarenboven liepen de Oost-Indiëvaarders op de rede van Colachel door hevige stormen het gevaar op de riffen voor de kust te pletter te slaan.

Op 3 mei 1741, volledig tegen de orders van de commandeur van Cochin zeilde de Nederlandse vloot onder commando van kapitein Hackert vanuit Colachel naar Tuticorin ²⁴. Vandaaruit verzocht Hackert de gouverneur van Ceylon Bruininck om de Malabarkust met zijn troepen te mogen verlaten. Omdat Bruininck niet goed op de hoogte was van de militaire strategie van

¹⁸ ARA, V.O.C. inv.nr. 2473, fol. 1287-1288.

¹⁹ ARA, V.O.C. inv.nr. 2542, fol. 298-299.

²⁰ *Ibidem*, fol. 223-224.

²¹ *Ibidem*, fol. 385 en fol. 399-400.

²² *Ibidem*, fol. 518.

²³ *Ibidem*, fol. 225-226.

²⁴ *Ibidem*, fol. 311-312 en fol. 421.

Stein van Gollennesse vroeg hij deze om advies. De commandeur van Cochin had inmiddels alarmerende berichten uit Colachel ontvangen. Hij was woedend over het plotselinge vertrek van Hackert uit Colachel en gaf hem het bevel om via Kaap Comorin onmiddellijk naar het inmiddels zwaar belegerde fort terug te keren ²⁵.

Martanda Varma die in zo'n hopeloze positie had verkeerd en zich zelfs ten einde raad tot de Engelsen, Fransen en de Marathas had gewend om hulp te verkrijgen had zijn bede in de tempel van Sri Adi Kesava Perumal in vervulling zien gaan ²⁶. Nadat Hackert Colachel had verlaten werd het fort omsingeld door Travancoorse troepen en na een beleg van bijna twee maanden ingenomen. Op 2 augustus 1741 sneuvelde commandant Rijtel evenals het grootste deel van het garnizoen van Colachel ²⁷. Een deel van het garnizoen gaf zich over op 9 augustus terwijl de rest zich drie dagen later op 11 en 12 augustus overgaf ²⁸.

Hackerts troepen marcheerden over land snel terug naar Colachel, maar waren niet in staat door de Travancoorse linies zuidelijk van Colachel te breken ²⁹.

De Nederlandse soldaten waren gedemoraliseerd. De soldaten werden niet of slecht betaald en hadden de afgelopen twee jaar onophoudelijk tegen een vijand gevochten die het gebied veel beter kende dan zij. Hierdoor waren de Travancoorse nayars in staat een succesvolle guerrilla tegen de Nederlanders te voeren. Onder de Nederlandse soldaten overheerste een groeiende onvrede over de officieren die alle autoriteit over hun troepen verloren leken te hebben ³⁰. Dit werd veroorzaakt door slepende conflicten tussen verschillende officieren, dronkenschap en andere „fielterijen” van mensen die als officieren werden geacht om in moreel opzicht op een hoger niveau dan hun manschappen te staan. Maar nog erger was dat noch Ceylon, noch de Hooge Regeering in Batavia versterkingen stuurde. De reden hiervoor was het uitbreken van de opstand der Chinezen op Java dat in de ogen van de Hooge Regeering een ernstiger bedreiging vormde dan de oorlog op de Malabarkust ³¹. Alle troepen waren op Java nodig en daarom wenste de Hooge Regeering dat er een einde kwam aan de Travancoorse oorlog. De bondgenoot van de Nederlanders, de Signatty, had te maken met een ernstige toename van desertie van zijn nayars hetgeen, zoals wij reeds gezien hebben, niet erg verbazingwekkend was. De Signatty werd er, in het bijzonder na de val van Colachel, van verdacht naar Travancore te zijn overgelopen.

²⁵ ARA, V.O.C. inv.nr. 2581, fol. 7405-7406.

²⁶ Ibrahim KUNJU, *Expansion ...*, p. 445.

²⁷ ARA, V.O.C. inv.nr. 2581, fol. 7736-7737.

²⁸ ARA, V.O.C. inv.nr. 2543, fol. 4037-4038 en V.O.C. inv.nr. 2581, fol. 7446-7448.

²⁹ ARA, V.O.C. inv.nr. 2581, fol. 7566-7567 en 7669.

³⁰ *Ibidem*, fol. 7368-7369 en fol. 7476-7477.

³¹ ARA, V.O.C. inv.nr. 2577, fol. 26.

De inname van Colachel vernietigde het prestige van de Nederlanders op de Malabar kust en was voor de andere koningen het sein om in opstand te komen tegen de onvoordelig handelscontracten die de V.O.C. hen had weten af te dwingen ³².

In tegenstelling tot de overtuiging van alle historici van Kerala was Eustache de Lannoy geen Nederlander, noch werd hij te Colachel gevangen genomen ³³. Eustache de Lannoy werd geboren in de Franse stad Arras op 29 december 1715 ³⁴. Weinig is bekend over zijn jeugdjaren, maar het lijkt waarschijnlijk dat hij enig militair onderricht in Europa had ontvangen alvorens in dienst van de V.O.C. te treden. Het is erg waarschijnlijk dat de slechte economische omstandigheden in zijn geboorte-stad en een voorliefde voor avontuur hem noodzaakten zijn geluk elders te beproeven. Wellicht viel hij in handen van een V.O.C. ronselaar, want in deze tijd waren er in heel Europa velen actief voor de werving van troepen voor de Compagnie. Veel buitenlanders, in het bijzonder Fransen en Duitsers dienden op de Malabarkust. Indien zij rooms-katholieken waren werden zij door de Nederlandse autoriteiten in hoge mate gewantrouwd.

De Lannoy arriveerde in 1738 te Colombo alwaar hij de aandacht van Van Imhoff trok. Volgens de auteur Bernard was Van Imhoff onder de indruk van de goede manieren en algemene ontwikkeling van De Lannoy. Daarom nam Van Imhoff, aldus deze auteur De Lannoy mee toen hij in 1739 Cochin bezocht ³⁵. Na het uitbreken der vijandelijkheden was De Lannoy één der soldaten die onder bevel van kapitein Hackert als versterking naar Cochin werden gestuurd. Als zodanig nam De Lannoy deel aan de verovering van Colachel en de terugtrekking van de troepen naar Tuticorin.

Vermoedelijk overtuigd van de onmogelijkheid Colachel te kunnen ontzetten was de desertie onder de troepen vrij groot. Afgezien van de slechte omstandigheden waaronder de soldaten moesten vechten werd de desertie bevorderd door het bericht dat de radja van Travancore een Hollandse deserteur had benoemd tot commandant van de troepen die Colachel belegerden.

De naam van deze deserteur was Carl August Duyvenschot. Hij werd geboren in Saksen en was al in april 1741 uit de dienst der V.O.C. gedeserteerd. Vervolgens had hij de Travancoorse troepen aanwijzingen gegeven hoe zij op westerse wijze Colachel konden ondermijnen ³⁶.

³² Zie bijvoorbeeld : ARA, V.O.C. inv.nr. 2577, fol. 297-300 en fol. 304-306.

³³ Slechts in : *Varthamanapusthakam* van de hand van Fra Paremmakal Governador (1785) p. 84 en in : *Zend-Avesta, ouvrage de Zoroastre* (Paris 1771) p. 148-150 van de hand van A. H. Anquetil du Perron.

³⁴ Arras, registre des baptêmes (1714-1720) van de parochie St.-Nicolas-en-l'Attre GG 128, met dank aan kolonel b.d. A. de Lannoy, Brussel.

³⁵ K. L. BERNARD, *Flashes of Kerala history* (Cochin 1981) p. 119.

³⁶ ARA, V.O.C. inv.nr. 2543, fol. 4030-4031 en fol. 4035-4036.

Op 2 augustus 1741 deserteerden twee soldaten vanuit Kaap Comorin : Eustache Benoit de Lannoy en Jan Jacob Christiaanszen ³⁷. Tezamen met de overige deserteurs en het gevangengenomen garnizoen te Colachel werden zij naar de forten Kalkulam en Iranyal gebracht. De officieren en Europese soldaten werden te Kalkulam opgesloten, terwijl de anderen naar Iranyal werden gezonden ³⁸. Duyvenschot slaagde erin de radja van Travancore te overtuigen dat hij zelfs Cochin zou kunnen veroveren indien hij meer Europeanen in dienst zou nemen ³⁹. Daarom deed Duyvenschot er alles aan de gevangenen de verleiden in dienst te treden van de koning van Travancore. Indien zij zulks deden ontvingen zij een overvloed van rijst en vlees en 10 gouden „fanums” als eerste soldij. Ook werd hen toegestaan zich vrij binnen de muren van Kalkulam te bewegen ⁴⁰. Zij die hun medewerking weigerden werden daarentegen slecht behandeld ; in het bijzonder gold dat voor de niet-Europeanen en de Europese officieren. Alle Europese soldaten deserteerden : sommigen wellicht in de hoop tijdens hun gevangenschap beter behandeld te worden. Anderen zoals De Lannoy en Duyvenschot deserteerden volgens Adriaan Moens omdat aan hen als bekwame soldaten de mogelijkheid onthouden werd in rang bevorderd te worden omdat het anciënniteits-beginsel in acht diende te worden genomen ⁴¹. Dit leidde tot de bevordering van minder bekwame personen als Leslorant en Hackert en veroorzaakte grote onvrede in het leger.

Natuurlijk : sommige soldaten gebruikten de betere behandeling om te ontsnappen. Dat was het geval bij sergeant Hartman die Martanda Varma voor het bevel over zijn troepen had aangewezen als opvolger van de zieke Duyvenschot ⁴².

Reeds tijdens de mars van Colachel naar Kalkulam had Eustache de Lannoy besloten in dienst van Martanda Varma te treden. Volgens de overlevering werd Martanda Varma getroffen door het gezicht van De Lannoy. De radja was een fysionomist en meende dat de gelaatstreken van De Lannoy grote gaven voorspelden ⁴³. Toen de gezondheid van Duyvenschot verder verslechterde gaf Martanda Varma De Lannoy de kans zijn militaire bekwaam-

³⁷ ARA, V.O.C. inv.nr. 2580, fol. 5688.

³⁸ ARA, V.O.C. inv.nr. 2543, fol. 4080-4081.

³⁹ ARA, V.O.C. inv.nr. 2577, fol. 585-586.

⁴⁰ ARA, V.O.C. inv.nr. 2581, fol. 7433-7435.

⁴¹ P. GROOT, „Officieel afschrift van het oorspronkelijke gedenkschrift geschreven in 1781 A.D. door Adriaan Moens, buitengewoon lid van den Hoogen Raad, Gouverneur en Directeur van de Malabaarsche Kust, Canara en Wingurla, nagelaten aan zijnen opvolger” in : *Selections from the records of the Madras government, Dutch records* nr. 2 (Madras 1908) p. 150.

⁴² ARA, V.O.C. inv.nr. 2577, fol. 39.

⁴³ P. SHUNGOONY MENON, *History of Travancore from the earliest times* (Trivandrum 1878) p. 136. In het Padmanabhapuram paleis bevindt zich een olie-verf schilderij getiteld : „De overgave van de Hollandse kapitein De Lannoy aan Martanda-Varma te Colachel in 1741”. Dit schilderij is evenwel niet authentiek en werd vermoedelijk geschilderd door Ravi Varma.

heid te tonen. De radja benoemde hem tot commandant van de paleiswacht van Padmanabhapuram. In nog geen drie maanden tijd wist hij de soldaten van de lijfwacht zo goed te trainen dat Martanda Varma hem opdracht gaf zijn hele leger te reorganiseren en op westerse wijze te trainen ⁴⁴.

Voor de training was nu voldoende tijd. De oorlog had de Nederlandse handel in peper en lijwaad geheel gestagneerd terwijl de Engelse en Franse handel in deze produkten dan ooit bloeide. Dit kwam in het bijzonder doordat zij de radja wapens en buskruit leverden in ruil voor peper en lijwaad en aldus hun concurrentie-positie in Malabar ten koste van de V.O.C. vergrootten.

Inmiddels had de Signatty met Travancore het vredesverdrag van Mannar gesloten en was de rani van Elayadathu Svarupam voor de tweede maal uit haar koninkrijk verdreven ⁴⁵.

Hackert moest zich uiteindelijk van Kaap Comorin terugtrekken en werd te Quilon voor de krijgsraad gedaagd voor, zoals men het noemde „pligts-versuijm en wandevoir” omdat hij er niet in was geslaagd Colachel te ontzetten. Hij werd van al zijn militaire functies ontheven en oneervol ontslagen en als gevangene naar Batavia gezonden ⁴⁶.

Stein van Gollennesse werd de nieuwe gouverneur van Ceylon en zijn opvolger in Cochin Siersma slaagde er in een vredesverdrag met Travancore te sluiten dat op 22 mei 1743 te Mavelikara werd getekend ⁴⁷.

De handel in peper en lijwaad was inmiddels een staats-monopolie van Travancore geworden. Omdat de Nederlanders begerig waren de peperhandel te herstellen stemden ze ermee in dat de radja van Travancore hen jaarlijks 1200 candijl peper zouden leveren voor 54 roepies per candijl. Daarenboven diende de koning alle Europese gevangenen die in Travancore verbleven te laten gaan. Maar beide voorwaarden werden slechts gedeeltelijk gehonoreerd. Het geld dat met het peper- en lijwaad monopolie verdiend werd diende voor de instandhouding voor een groot staand leger dat de radja van Travancore niet langer afhankelijk deed zijn van zijn vazallen ⁴⁸. De deserteurs dienden om zijn leger te trainen en op westerse leest te schoeien. Speer, pijl en boog werden vervangen door Europese geweren en artillerie.

Op 3 mei 1744 schatte Siersma het aantal gedeserteerde V.O.C. dienaren nog op 30 à 40 man waartoe ook De Lannoy behoorde ⁴⁹.

⁴⁴ M. O. JOSEPH, *Valiya Kappittan, the maker of modern Travancore* (Alleppey 1947) (Uit het Malayalam in het Engels vertaald door S. Hemachandran) p. 8-9.

⁴⁵ *Ibidem*.

⁴⁶ ARA, V.O.C. inv.nr. 2653, fol. 86 en V.O.C. inv.nr. 2581, fol. 6088-6089.

⁴⁷ Voor de voorwaarden van dit verdrag zie : F. W. Stapel : „Corpus diplomaticum Neerlandico-Indicum”, vijfde deel (1726-1752) in : *Bijdragen tot de taal-, land-, en volkenkunde van Nederlandsch-Indië* (1939) vol. xcvi p. 346-353.

⁴⁸ William LOGAN, *Malabar* (Madras herdr. 1951) vol. I, p. 602.

⁴⁹ ARA, V.O.C. inv.nr. 2624, fol. 519v.

Nadat hij succesvol de lijfwacht van Martanda Varma had getraind belaste Martanda Varma De Lannoy met de renovatie van Udayagiri fort. Dit fort werd voorzien van een stenen ommuring. Na de verbouwing werd het fort uitgerust met een volledig uit Europeanen bestaand garnizoen in dienst van Travancore⁵⁰. De Lannoy werd benoemd tot commandant van dit fort en bezat er een groot huis.

Omdat de radja wist dat hij voor de levering van wapens en buskruit volledig afhankelijk was van de Engelsen en Fransen belaste hij De Lannoy met de bouw van een buskruit factorij een kanonnengieterij⁵¹. Toen in 1809 te Engelse kolonel Welsh Udayagiri fort bezocht was hij verbaasd aldaar een koperen kanon aan te treffen dat 16 voet hoog was en een diameter van 16 voet bezat hetwelk niet door 1200 man en 16 olifanten kon worden verplaatst. Hij schreef in zijn dagboek : „... this cannon was made by an expert with imagination”⁵².

In 1745, een jaar na de verbouwing van het Udayagiri fort, huwde De Lannoy Margaret, de dochter van de tolk van de Engelse factorij te Anjengo. De Franse schrijver, wetenschapper en ontdekkingsreiziger Abraham Hyacinthe Anquetil du Perron⁵³ schreef dat de vader van Margaret weigerde in te stemmen met het huwelijk en hooghartig De Lannoy had afgewezen als toekomstige echtgenoot van zijn dochter. De Lannoy was niet alleen een Fransman, maar ook een eerloze deserteur die een inheemse prins diende.

Wellicht karakteristiek voor de politieke relaties op de Malabarkust in die tijd was dat, nadat De Lannoy zijn vriend en beschermer de radja van Travancore over de vernederende behandeling die hij van de Engelsen had ontvangen had ingelicht deze in toorn ontstak. Hij zond een afgezant naar Anjengo met het dreigement dat als de commandant van deze factorij er niet in zou slagen de vader van Margaret te laten instemmen met het huwelijk de hele factorij zou worden verwoest. Zo bleef de vader niets anders over dan met het huwelijk in te stemmen⁵⁴.

De radja van Travancore, in staat gesteld door een goed getraind leger en gesterkt door het psychologische effect van de inname van Colachel, begon

⁵⁰ Paolino DA SAN BARTOLOMEO, *A voyage to the East-Indies* (London 1800) p. 113.

⁵¹ M. O. KOSHY, „The De Lannoys and Travancore” in : *Journal of Kerala Studies* (1981) p. 167. In de buurt van Padmanabhapuram bouwde De Lannoy het zogenaamde „buskruit fort”. Het is zelfs heden ten dage zeer moeilijk te bezoeken daar het op een steile heuvel is gebouwd.

⁵² James WELSH, *Military reminiscences ; extracted from a journal of nearly forty years' active service in the East-Indies* (London 1830) geciteerd in : Joseph : *Valiya Kappittan*, p. 14.

⁵³ Abraham Hyacinthe Anquetil du Perron (1731-1804) was een beroemde Franse oriëntalist die in 1754 in dienst trad van de Franse Oost-Indische Compagnie en in 1757 Cochin bezocht. Voor nadere details omtrent zijn persoon zie : *Dictionnaire de biographie française* (Paris 1936) tome II, p. 1374-1383.

⁵⁴ A. H. ANQUETIL DU PERRON, *Zend-Avesta, ouvrage de Zoroastre* (Paris 1771) tome I, première partie p. 148-150.

een sterk op expansie gerichte politiek. In oktober 1747 werd de Signatty volledig onder de voet gelopen door de Travancoorse troepen nadat hij had gepoogd zich van het juk van Martanda Varma te bevrijden. Voor dit doel had de Signatty een geheim verdrag gesloten met de koningen van Tekkumkur, Purakkad en Vadakkumkur⁵⁵. Kort nadat Martanda Varma op 3 januari 1750 zijn zwaard aan Sri Padmanabha had gewijd uit dank voor de verovering van het rijk van de Signatty begon hij een campagne tegen Purakkad⁵⁶. De radja van dit koninkrijk beschikte over een goed getraind leger en zijn land was door de grote hoeveelheid moerassen moeilijk te veroveren. Als voorhoede van zijn leger zond de radja Telugu Brahmanen. De Hindoe soldaten in het Travancoorse leger weigerden met de Brahmanen slag te leveren omdat het als een grote zonde gold één van hen te doden, zelfs in tijden van oorlog. De Brahmanen bestookten Martanda Varma niet alleen met een vloed van verwensingen, maar vuurden ook giftige pijlen op zijn troepen af die vervolgens een ware slachting aanrichtten⁵⁷.

Martanda Varma was wanhopig, maar gelukkig keerde voor hem het tij toen De Lannoy met zijn artillerie en goed getrainde musketiers op het slagveld ten tonele verscheen. Aangezien deze regimenten waren samengesteld uit moslims en christenen hadden zij er geen enkele moeite mee om op de Brahmanen te schieten. Kort nadat twee generaals van Purakkad waren omgekocht door de geslepen eerste minister van Travancore Ramayyan Dalawa werd de radja van Purakkad gevangen genomen toen hij een partij schaak speelde⁵⁸. Na Purakkad werden ook de koninkrijken Tekkumkur en Vadakkumkur door Travancore veroverd.

De peper uit deze nieuw veroverde gebieden werd een staats-monopolie van Travancore en het was streng verboden deze te verkopen aan de Oost-Indische Compagnieën buiten het monopolie om. De radja verkocht de peper slechts aan de hoogste bieder. En tot deze categorie behoorden de gierige Nederlanders zeker niet. Met grote tegenzin zagen zij dat het peper producerende gebied van hun steeds kleiner werd, terwijl dat bij Travancore precies andersom was.

De Nederlanders waren zeer ontevreden over het verdrag van Mavelikara van 1743 omdat Martanda Varma zich niet aan de aldaar gemaakte afspraken hield. Zoals wij reeds zagen stuurde hij niet alle Europeanen terug, maar nog belangrijker was dat hij de V.O.C. niet de afgesproken hoeveelheid en kwaliteit peper en lijwaad had geleverd.

Daarom werd een tweede verdrag van Mavelikara gesloten in 1753. De Nederlanders moesten een vaste peper-prijs betalen, wapens en buskruit aan

⁵⁵ T. K. VELU PILLAI, *Travancore State Manual* (Trivandrum 1940) vol. II, p. 316-317.

⁵⁶ Ibrahim KUNJU, „Expansion ...” p. 479.

⁵⁷ Joseph : *Valiya Kappittan*, p. 16 en Velu Pillai : *Travancore State Manual* p. 317.

⁵⁸ Ibrahim KUNJU, „Expansion ...”, p. 467.

de radja leveren en, het belangrijkste van alles : zij moesten hun commerciële en militaire verdragen met hun Malabarse bondgenoten verbreken ⁵⁹. Omdat de Nederlanders de voorkeur gaven aan een nieuw handelscontract boven een nieuwe oorlog gingen zij met alle voorwaarden van het verdrag akkoord.

De instemming met een zo onvoordelig verdrag geschiedde echter met de grootst mogelijke tegenzin. Als de peper-prijs zou dalen zouden de Nederlanders die voor een vaste prijs een vaste hoeveelheid zouden afnemen te veel voor dit produkt betalen en bleven zij met onverkoopbare voorraden en volle pakhuizen zitten. Door de militaire en commerciële verdragen met de overige Malabarse prinsen te verbreken werd de radja van Travancore in feite een vrijbrief gegeven om hun landen eveneens te veroveren. De Nederlanders waren niet langer meer scheidsrechters op de Malabarkust die de ene koning tegen de andere konden uitspelen. Zij waren toeschouwers geworden terwijl hun rol op het politieke toneel van Malabar was uitgespeeld ⁶⁰.

De voormalige bondgenoten van de Nederlanders werden inderdaad onder de voet gelopen door de Travancoorse legers onder bevel van Dalawa en De Lannoy. Zelfs Cochin, de machtigste en oudste bondgenoot van de Nederlanders werd bedreigd. Niet alleen door de Travancoorse legers uit het zuiden, maar ook door zijn noordelijke buurman en oude ervvijand de Zamorin van Calicut. De Zamorin was begerig om van de moeilijkheden van de radja van Cochin gebruik te maken en slaagde erin Cochins gebied tot aan de Travancoorse grens te veroveren en niets leek zijn machtige legers te kunnen tegenhouden. De enige manier voor de radja van Cochin om zijn land te redden was het sluiten van een militair verdrag met Travancore hetgeen plaatsvond op 21 september 1757.

In 1758 stierven zowel de Zamorin als Martanda Varma. De Laatste werd opgevolgd door zijn neef Rama Varma die slechts 24 jaar oud was. En van zijn voornaamste raadgevers was Eustache de Lannoy die hij in 1761 benoemde tot opperbevelhebber van het Travancoorse leger dat toen volgens sommige betrouwbare bronnen uit circa 50.000 man bestond ⁶¹.

De Lannoy had reeds zijn sporen verdiend met de renovatie van Udayagiri fort en de bouw van verscheidene verdedigingswerken in Travancore. Daarom was het niet vreemd dat Rama Varma hem in 1763, na dat er een vredesverdrag met de Zamorin was gesloten, met de bouw van de verdedigingslinie aan de noord grens van Travancore en Cochin belastte. Deze verdedigingslinie werd de Nedumkotta of de Travancore Lines genoemd en was voornamelijk bedoeld om toekomstige invasies van de Zamorin tegen te gaan. De Nedumkotta had een lengte van meer dan 35 mijl en was 12 voet hoog en had een gracht van

⁵⁹ F. W. STAPEL, *Corpus diplomaticum Neerlandico-Indicum* (1753-1799) (Den Haag 1955) dl. VI, p. 5.

⁶⁰ PANIKKAR, *A history of Kerala*, p. 249.

⁶¹ V. NAGAM AIYA, *Travancore State Manual* (Trivandrum 1906) vol. III, p. 456-457.

16 voet breed met een diepte van 20 voet. Op regelmatige afstanden van elkaar werden 20 tot 25 bolwerken en meer dan 60 bivakplaatsen voor de troepen gebouwd. De Nedumkotta begon op het eiland Vaypin en eindigde in de Anamalai heuvels ⁶². Nog in 1926 herinnerden de ruïnes van het fort Krishnan Kotta dat gebouwd was op een grot die vermoedelijk diende als schuilplaats voor de troepen, aan de eens zo imposante vestingwerken ⁶³. Heden ten dage herinnert helaas niets meer aan dit staaltje van vakmanschap dat De Lannoy als vestingbouwkundige ten toon spreidde. In 1790 belemmerden de Travancore Lines de opmars van de troepen van de „Tijger van Mysore” Tipu Sultan, maar dat geschiedde lang nadat De Lannoy was gestorven.

Op 14 september 1765 op 20-jarige leeftijd sneuvelde Joannes de enige zoon van De Lannoy in de slag bij Kallakad ⁶⁴. Dit moet een grote slag zijn geweest voor de oude generaal die als een vroom katholiek op eigen kosten een kapel in Udayagiri fort liet bouwen. Daar werd zijn zoon begraven ⁶⁵. Rond dezelfde tijd wist Eustache de Lannoy belasting- vrijstelling voor het klooster van Warapoly te verkrijgen dat al eerder door Rama Varma met grote landerijen was begiftigd. De koning van Travancore werd zelfs als beschermer van alle christenen op de Malabarkust aangewezen door paus Clemens XIV ⁶⁶.

Na meer dan 35 jaar trouwe dienst aan de Travancoorse koningen en door ouderdom en ziekte verzwakt overleed De Lannoy op 1 juni 1777. Hij werd met militaire eer begraven in een indrukwekkende tombe in de kapel van Udayagiri fort die behalve met de Latijnse en Malayalam inscripties was versierd met zijn familie-wapen en verscheidene muziekinstrumenten ⁶⁷.

⁶² PANIKKAR, *A history*, p. 272 en : *Report on the administration of the archaeological department of the Cochin State 1926-1927* (Ernakulam 1928) p. 5-6.

⁶³ *Report on the administration of the archaeological department*, p. 6-7.

⁶⁴ *Travancore Archaeological Series* (1927) p. 51.

⁶⁵ Joseph : *Valiya Kappittan* p. 79-81.

⁶⁶ Da San Bartolomeo : *A voyage to the East-Indies*, p. 177.

⁶⁷ Zijn grafschrift in het Latijn luidt als volgt :

Siste viator
Hic jacet Eustachius Benedictus de
Lannoy qui tanquam dux generalis
militiae travancotidis praefuit ac per annos
XXXVII ferme summa fidelitate regi inservit
cui omnia regna ex Caiamculam usque ad Cochin
vi armorum ac terrore subjecit vixit annos LXII
menses V et mortuus est die I Junii MDCCLIVII
Requiescat in pace

Zijn familie-wapen bestaat uit een kruis dat bij twee verschillende families De Lannoy in Frankrijk werd aangetroffen. In Bretagne bestond een familie De Launoy of De Launoy-du-Colombier. Deze familie voerde : blauw met een zilveren kruis (Zie : J. B. RIETSTAP, : *Armorial général* (London 1887) vol. II, p. 32.) terwijl een familie De Lanoye voerde : rood met een zilveren kruis (Zie : FAL inv.nr. 15, fol. 102). Deze familie stierf echter in de 16de eeuw reeds uit.

Vijf jaar later stierf zijn vrouw Margaret die naast haar man werd bijgezet. Eustache de Lannoy zou in de geschiedenis van Kerala voortleven als „Valiya Kappittan” of „Grote Kapitein” terwijl zijn zoon Joannes „Cheriya Kappittan” of „Kleine Kapitein” werd genoemd. Margaret de Lannoy was vermoedelijk de eerste Europese vrouw in India die de eretitel „Moeder der Armen” kreeg toebedeeld omdat zij veel deed voor de armste inwoners van Travancore ⁶⁸.

De redenen voor de desertie van Eustache de Lannoy waren divers. Als rooms-katholiek en buitenlander werd hij door de Nederlanders gewantrouwd. Zoals duidelijk is geworden bij de inname van Colachel werd het Nederlandse leger gecommandeerd door onbekwame officieren onder wie De Lannoy moest dienen als soldaat. De voortdurende brasserijen en scheldpartijen onder de officieren verminderde hun aanzien. Door het anciënniteits-beginsel was het voor bekwame soldaten als Duyvenschot en De Lannoy onmogelijk in rang te worden bevorderd. Ziekten en oorlogsmoeheid gecombineerd met een numeriek sterkere vijand ondermijnden het moreel van het Nederlandse leger. Dit geschiedde in het bijzonder nadat duidelijk was geworden dat noch Ceylon, noch Batavia versterkingen zouden sturen in verband met de opstand der Chinezen op Java.

Martanda Varma zag de capaciteiten van De Lannoy en Duyvenschot en beoordeelde deze dienovereenkomstig. De Lannoy was voor Martanda Varma in grote mate behulpzaam bij de bouw en renovatie van verscheidene forten en de reorganisatie van zijn leger. Beide schiepen voor Travancore de mogelijkheid vijandelijke aanvallen af te slaan en een expansionistische politiek te voeren. Eustache de Lannoy verdient het daarom in de geschiedenis van Kerala voort te leven als „Valiya Kappittan”.

⁶⁸ KOSHY, *The De Lannoys*, p. 171.